



# הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תַּק תַּקָּא

## ביאורים ומוספים

וכשצולים בשר מפסידים כמעט את כולו, והוסף המשנ"ב בשם השערי תשובה, שלכן צריך לומר שכל דינו של המג"א הוא רק ליחיד בביתו, אבל בקצב המוכר לאחרים, שבודאי יהיה לו הפסד אם לא ידח, או אפילו ביחיד שיש לו אווהות פטומות שעיקרן הוא בשביל השומן שמתכלה על ידי צליה, מודה המג"א שמותר להדיח על ידי נכרי.

ומה שאסר המג"א להדיח על ידי נכרי רק מחמת שאין לו הפסד, הוא על פי שיטתו לעיל (סי' שו ס"ק ז) שמותר לומר לנכרי לעשות שבות במקום הפסד גדול, ולכן [דעת השערי תשובה בדעת המג"א] במקרים המובאים לעיל שיש בהם הפסד גדול, מותר לומר לנכרי שיריח את הבשר, שהרי אין בזה אלא שבות מדרבנן. אמנם המשנ"ב לעיל (שם ס"ק כב) ובשעה"צ שם (ס"ק כד) הביא את דעת הא"ר שאין להקל באמירה לנכרי שיעשה שבות אף במקום הפסד גדול, אלא רק במקום צער הגוף [או צורך מצוה או מקצת חוליא]. ולעיל (במשנ"ב שם) הבאנו שבכמה מקומות סתם המשנ"ב כדעת המג"א [והערוך השלחן (סי' שו ס"ק ז) כתב שכן הוא מנהג העולם].

28) טעם המתירים מבואר בדברי הא"ר (סי' שח ס"ק ע), שיש להשוות את הדחת הבשר למובא בשו"ע לעיל (סי' שכא ס"א) שמותר להשקות ירקות תלושים כדי שלא יכמוש, אף על פי שאינו עתיד לאוכלם בשבת, וכך גם בענין הבשר מותר להדיחו כדי שלא יתיבש ויבלע את הרום, אפילו כשאינו חפץ לאוכלו בשבת [והמג"א בתוך דבריו מביא את ההיתר של השקייט הירקות, אך מחלק בין הנדונים מכמה טעמים].

ואף שלענין נטילת השומן הצף על פני החלב [באופן שאין בזה משום בורר, דהיינו כשנטול קצת חלב עם השומן או מניח קצת שומן עם החלב]. כתב לעיל (סי' שיט ס"ק סב) שאם נוטלו רק משום שחושש שיפסד ויתקלקל החלב אם ישאר עליו השומן, אסור לעשות כן על ידי ישראל, משום שהריהו כמכין משבת לחול, ורק על ידי נכרי מותר משום שבות דשבות במקום פסידא, ביאר הגר"ש<sup>27</sup> אויערבך (שש"כ פ"ג הע' רטו) שדוקא הפרדת השומן מן החלב אסורה משום שהיא כעין תיקון בגוף הדבר, ואסור לעשות כן לצורך חול אף כשראו לאכילה עתה, מה שאין כן הדחת הבשר שאינה אלא המשך המצב הקיים כדי שיהיה ראוי למליחה אחר כך [ובעין זה כתב השואל בשו"ת נדע ביהודה (מהדו"ת אריח סי' צב) שהדחת הבשר כדי שלא יאסר מחמת הרום אינה נחשבת תיקון, כיון שאינה אלא שמירה על המצב הקיים]. ולכן במקום שאין נכרי בנמצא מותרת היא אף על ידי ישראל.

### [ביה"ל ד"ה וטוב]

אָבֵל לֹא פְּבִישׁ-שׁוֹר, וְלֹא תִּזְי לְטֵלְטוּל<sup>29</sup> וכו', דְּבִשְׁר חַי שֶׁל שׁוֹר גַּם כִּי תִּזְי לְטֵלְטוּל מִשׁוּם דְּחַי לְאַמְצָא<sup>30</sup> וכו', וְהִנְנוּ רַק לְהִדִּים הֶסֶם מִלְּמַעְלָהוּ<sup>31</sup>.

29) מבואר מדבריו שטעם האיסור הוא שכיון שאי אפשר לבשל ולאכול הריהו מוקצה, וכיון שאסור לטלטלו אסור להדיחו. אמנם, במשנ"ב לעיל (סי' שכא ס"ק כא) כתב שטעם האיסור הוא שכיון שאין רוצה לאוכלו היום וגם אין דרך לאוכלו חי, ניכר שההדחה היא לצורך חול. וכן כתב המחצה"ש (בסימן זה על המג"א ס"ק יג), שהמג"א לעיל (סי' שכא ס"ק ז) פירש שאף על גב שהזוי לאומצא, מ"מ כיון שאין דרך בני אדם לאכול בשר חי, מוכח הדבר שעושה כן לצורך חול [אכן במג"א שם יש כמה טעמים לאסור, והביה"ל כתב על טעם זה של המג"א שהוא הטעם העיקרי].

30) ובמשנ"ב לעיל (סי' שח ס"ק קכד) הביא את מחלוקתם של האחרונים בזה, והסיק שאף שהרבה אחרונים העתיקו את דברי המשך במילואים עמוד 57

### [משנ"ב ס"ק נח]

אינו מפיג טעם קָלָל וְהָהָה לֹו לְנִקְרוּ מִקְרָבֵי-יוֹם-טוֹב<sup>21</sup>.

21) אבל כשעושה על ידי שינוי מותר, וכמו שכתב הרמ"א לעיל (סי' תצה ס"א) שאף שאסור לעשות ביום טוב מלאכת אוכל נפש שיכול היה לעשותה מערב יום טוב, מ"מ אם עושה בשינוי, מותר לעשותה ביום טוב.

### [משנ"ב ס"ק נט]

משום דְּבִנְקוּר לִיפָא שׁוּם לְתָא דְּמִלְּאכָה<sup>22</sup> וכו', וְחִלְק אַחֲוִיָּים דְּאִי אָפְשֵׁר לְנִקְרוּ הֵיטֵב עַל-יְדֵי שְׁנוּי, יֵשׁ לְהִתְמִיר שְׁלֵא לְנִקְרוּ אִם נִשְׁתַּט מִקְרָבֵי-יוֹם-טוֹב<sup>23</sup> וכו', פְּמִבְאָר בִּירוּדֵי-דְּעָה סִימָן סֵט סְעִיף יב<sup>24</sup> וכו', אִינוּ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה רַק שְׁשׁוּפֵף עַלְיוּ מִיִּם<sup>25</sup> וכו', אָבֵל בְּשִׁבְת דְּאִי אָפְשֵׁר לְבָשֵׁל וְלְאַבֵּל, אָסוּר<sup>26</sup> וכו', דְּעַל-יְדֵי עֲפִוִּים בְּנִדְאִי יֵשׁ לְהִקְל לְהִדִּיחַ<sup>27</sup>, וְאִם אִי אָפְשֵׁר עַל-יְדֵי עֲפִוִּים מִתָּר גַּם עַל-יְדֵי יִשְׁרָאֵל<sup>28</sup>.

22) ובטעם הדבר שאין ניקור הבשר נחשב כמלאכת בורר, והרי מפרדי את החלב האסור באכילה מהבשר המותר באכילה, כתבו המג"א (סי' יב) והפרי חדש שהכל נחשב כמין אחד [החלב והבשר] אלא שהתורה אסרה את החלב באכילה, ואין איסור בורר אלא בהפרדת שני מינים זה מזה, או בהפרדת פסולת מתוך אוכל שהם כשני מינים [ראה בב"י ובמג"א שהאירכו ע"ד בביאור ענין זה].

[וכן כתב המג"א (סי' תסו ס"ק ח) לענין מרקד קמח שנרטב במים מתוך קמח שלא נרטב, שאין בזה משום מלאכת מרקד, כיון שאין הקמח שנרטב נחשב פסולת, וכתב המנחת חינוך (מוסך השבת בורר אות ו ובקומץ המנחה שם) שסברו זו כבר מובאת בר"ן (שבת קמד, ב). והביא הגר"ש<sup>27</sup> אויערבך (שש"כ פ"ג הע' עט) שנחלקו בזה הראשונים והאחרונים, ולכן יש להחמיר. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (הלכות שבת בשבת פ"ט הע' 162) שאין בכך איסור, דעת הגר"ן קרליץ (איל משולש בורר פ"ג הע' לה) שלברור את האסור באכילה נחשב בורר מדרבנן].

23) ומה שמחמירים בחלק אחרים יותר משאר חלקים שבהם כתב המשנ"ב לעיל שאם אי אפשר לו לשנות מותר אפילו בלא שינוי, כתב הדרכי משה (אות ג. ראה גם ט"ז ס"ק ד) שבניקור האחרים יש טורח רב, ולכן יש להחמיר בהם.

24) שם מבואר, שכל בשר ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה, מתיבש דמו בתוכו ושוב אינו יוצא על ידי מליחה, ולכן אין לאוכלו מבושל אלא צלי [שאו האש שואבת את דמו].

25) ואף שלגבי הדחת כלים בשבת, כתב השו"ע לעיל (סי' שכג ס"ו) שאסור להדיחם כשאין זה לצורך היום, ביאר המג"א (סי' יג) ששם אין די בשפיכת מים בלבד אלא צריך גם להדיח את הכלים בידיו. והוסיף המחצה"ש, שאף שגם לענין הדחת הבשר כדי שלא יאסר ששישהה ג' ימים אין הדחת המים לבדה מספקת, אלא יש להשהותו במים בערך חצי שעה [וכמבואר בשו"ע (י"ד סי' סט סי"ג)]. ראה ט"ז שם ס"ק לד וביאור הגר"א ס"ק נב. וראה שו"ע שם (סי"א), מ"מ שהיהו ז' נעשית ממילא, ומה שהאדם עושה אינו אלא הדחת מים בלבד, מה שאין כן בהדחת הכלים ששם האדם עצמו טורח ועוסק בהדחתם.

26) ראה מה שכתבנו להלן בביה"ל (ד"ה וטוב).

27) אך דעת המג"א עצמו [והביאו המשנ"ב לעיל (סי' שכא ס"ק כא)], שאסור להדיח אפילו על ידי נכרי, משום שאין בזה הפסד כל כך אם לא ידחנו כיון שיכול לאוכלו צלי [והערוך השלחן (סי' שכא ס"ה) חלק על סברא זו, כיון שירדע שאין אנו בקיאים בצלי אש,

## מילואים

### הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תצח

#### המשך מעמוד קודם

ציצית, אין שום מניעה שילבש היום את הבגד בלא הטלת הציצית, שהרי עצם הלבשה אינה אסורה, וגם אינו מבטל בלבשה זו את המצוה שהרי יוכל לקיימה למחרת, מה שאין כן בשחיטה שאם ישחט ביום טוב לא יוכל לקיים את המצוה ביום חול, ואם ימתין עד למחר ויכל לקיים את המצוה, ולכן אין להחשיבו אנט בקיום המצוה מחמת שרצה לשחוט דוקא עכשיו, שהרי יכול להמתין למחר ולשחוט ולכסות, וכעין זה כתב הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה ביצה ב, א).

הביא הגרש"ז אויערבך (שם) חילוק נוסף (וציין שהוא דחוק מסברא, אך אולי יש להוכיח כן מסתימת הפסוקים) שבציצית הקפידה התורה שטייל ציצית ולא אסרה את לבישת הבגד ללא ציצית, ולכן כשהוא אנוס אין לאסור עליו את הלבשה, מה שאין כן בכיסוי הדם יתכן שהקפידה התורה שלא יהיה דם מגולה, ונמצא שבוה שהוא שחט באופן שלאחר מכן לא יוכל לכסות את הדם הרי זה מעשה נגד רצון ה'.

מצות כיסוי הדם שנעצם הכיסוי מותר אף ביום טוב, וכשיש לו עפר מוכן הוא יכול לקיים את המצוה, אם כן גם ביום טוב הוא מצוה במצוה זו, ולכן אסור לו לשחוט ולהביא את עצמו למצב שלא יוכל לקיים את המצוה. מה שאין כן ציצית שהמצוה היא לקשור את הציצית בבגד, ובשבת או ביום טוב שיש איסור לקשור את החוטים לא מוטלת עליו מצוה זו, וממילא אינו נחשב מבטל עשה בלבשתו, שהרי עכשיו אינו מצוה בכך. וסוים, שלפי זה אין להתיר ביום חול ללבוש בגד ד' כנפות בלא ציצית למי שאין לו חוטים [ושלא כדברי המג"א המובא לעיל].

הגר"י קניבסקי (קהלות יעקב מנחות סי' כג וב"ב סי' ז) תירץ, שהוקא בציצית התירו לו מחמת שאנוס, שהרי בין אם ילבש היום את הבגד ובין אם לא ילבשו לא יקיים את המצוה, ומה שיקיים את המצוה מחר כשיטיל ציצית בבגד וילבשו אינו קשור ללבשתו היום, וכיון שלא אסרה התורה את הלבשה ללא ציצית אלא רק חיבה להטיל

## הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תק תקא

#### המשך מעמוד קיד

שאינן בהדחת הבשר משום איסור בורר, כיון שאין הדם נחשב כמעורב בבשר, ככל דבר לח המונח על דבר יבש שאינם נחשבים מעורבים [ולכן מותר לנגב מאכל מהרטיבות שעליו]. ועוד, שכיון שאף לאחר ההרחצה נשאר דם בתוך הבשר, אם כן אינו מבורר את הבשר מכל הדם, אלא רק מהדם האוסרו באכילה, ויתכן שבאופן זה אין חשש בורר [וצ"ע לדעתו מה כוונת הפמ"ג במה שכתב שהיתר ההרחצה הוא כיון שאוכלו מיד]. וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שיח סי' ו) שיט סי' כט).

## סימן תקא

### עצים האסורים והמתירים ביום טוב

[משנ"ב סי' א]

וּמְקַצֵּה הָעֵץ<sup>(1)</sup>, שְׂאֵדָם מִקְפִּיד צְלִיחָם מִמְחַט חֲשִׁיבוֹתָן וּמִיַּחַד לָהֶם מְקוֹמָם<sup>(2)</sup>, וְאֶפְלוּ לְהַמְתִּירָן מִקְצֵה סֵתֶם, בְּמִקְצֵה מִמְחַט חֲסוֹדוֹן-כִּיס מוֹדוֹן<sup>(3)</sup>.

1) ואף שהותר לטלטל מוקצה ביום טוב לצורך אוכל נפש ושמחת יום טוב [כמבואר ברמ"א לקמן (סי' תקט ט"ז)], מ"מ כתב המשנ"ב שם (סי' א) (לא) שלא התירו לאכול או ליהנות מהמוקצה עצמו, ולכן אסור לבקע את הקורות כדי להסיקן תחת תבשילו.

2) תנאי זה שמייוחד לו מקום, מקורו בדברי הגמרא (שבת קכג, א) שכתבה בגדר מוקצה זה 'שמייוחד לו מקום', ובמשנ"ב לעיל (סי' שי' סי' כו) וראה שה"צ שם (סי' יט) הביא שלדעת הבית מאיר הוא תנאי הכרחי ובלא זה אינו נחשב מוקצה מחמת חסרון כיס, אכן מדברי המשנ"ב שם מבואר שאר האחרונים חולקים בזה ולדעתם אינו תנאי הכרחי, וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני שבת ח"ג פמ"ב סי' א) שטיטת השריע המשנ"ב היא שלא כרעת הבית מאיר. מאידך, הגרש"ז אויערבך (בהסכמתו לשבות יצחק ח"א דיני מוקצה) כתב שאין הכרח כלל שהשריע חולק על הבית מאיר.

ולדעות שאין צריך יחוד מקום, מה שאמרו בגמרא בגדר מוקצה זה 'שמייוחד לו מקום', ביאר בר"ת אגרות משה (א"ח ח"ה סי' כב) את (ב) שלא אמרו כן אלא בגדר סימן שבכך מראה שהוא מקפיד על

המג"א לדינא שבשר בהמה חי הוא מוקצה, מ"מ במקום הרחק יש לטמון על המקלילן.

ובמונחי שאין אוכלים בשר חי כלל, כתב הערוך השלחן (סניח) שבשר חי הוא מוקצה ואפילו בשר עוף, וכן כתב בר"ת אגרות משה (א"ח ח"ה סי' כב) שכן שאין דרך לכסו בשר חי הרי הוא מוקצה. וכן דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"ב פ"א הע"ב) שצ"ע איך אפשר להקל ולטלטל ביום בשר חי, כיון שידוע שבמונחי אין מי שאוכל בשר באומצא. ובמקום אחר (מאור השבת ח"ב מכתב כה א"ת ב) הביע דעתו שנראה שכיום גם בשר עוף הוא מוקצה, אך הואיל ואמרו בגמ' שראוי הוא לאומצא, יש להקל במקום הצורך. ובשר"ת שבט הלוי (ח"ג סי' כט) א"ת ג) הסתפק בדבר זה, וכתב שיש להחמיר לכתחילה. [והוסיף שאם הבשר החי קפוא, דאי שאינו ראי לאכילה אפילו כאומצא, וגם אם יפשייר הריהו כגולד].

מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ח סי' ב) שאם קיימת אפשרות להפשייר את הבשר בשבת, כגון על ידי הנחתו על גבי קיררה או על ידי שריתו בפושרון, אין הבשר מוקצה. דעת הגר"י קרליץ (חוט שני שבת ח"ג פס"ג סי' א) שכן שמבואר בט"ז (סי' ב) שאף על פי שאין דרך לאכול בשר חי מ"מ אינו נחשב מוקצה כיון שסוף סוף ראי הוא למאכל, ומאחר שבגמ' מובא שבשר חי ראי למאכל, אם כן גם במונחי [למרות שהאנשים יותר מפותקים] לא נשתנה דבר זה, וגם כיום כשיש צורך מיוחד אדם אוכל בשר חי, ולכן גם עכשיו אינו מוקצה.

3) מבואר מדבריו שמוותר להדיח בשבת בשר מן הדם שעליו כדי לאוכלו חי, וכן כתב במשנ"ב לעיל (סי' שיח סי' י) בשם המג"א. והוסיף הפמ"ג (שם סי' ה), שההיתר להדיח בשבת הוא כיון שרצה לאכול עתה מיד.

ולענין מנהג העולם לרחוץ פירות קודם אכילתם, אף שאיסור ברירת פסולת מותר אוכל הוא אף כשבורר על מנת לאכול לאלתר, כתב בר"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' קכז) ליישב את מנהג העולם, שכיון שאי אפשר לקחת את האוכל מותר הפסולת הדרך אוכלה היא לרחוץ את הפסולת, מותר לעשות כן כדי לאכול לאלתר. דעת הגר"י קרליץ [ראה מה שהבאנו בדעתו לעיל (סי' שיח סי' כט)] שאסור לשטוף פירות במים גם כשהוא כדי לאוכלם לאלתר. ובטעם הדבר שמוותר להדיח את הבשר מהדם שעליו, כתב (חוט שני שבת ח"ב פכ"ה סי' ו)

(כו) אפלו נשחט מערב יום טוב. (כח) \* (וטוב ו') [ן] לשנות קצת (כט) אם יוכל לשנות באיזה דבר (מהרי"ל מ"ח סימן פד):

**תקא עצים האסורים והמתרים ביום טוב, וכו' ז' סעיפים :**

משה ונגרא  
ביצה דף לא

**א** אין מבקעין עצים מן הקורות (א) שעומדות לבנין ולא מקורה שנשברה ביום טוב, (ב) \* אפלו אם

**באר היטב**

כמו שהמירו במסכנת תצח ס"ו; ודוקא כשנשחטה ב"ט, ע"ש; ולקח אחרים שצריך נקור גדול אין נראה (') לשנות. וכתב עוד מהרי"ל: וחלק אחרים שצריך נקור גדול אין נראה

**שערי תשובה**

באר היטב  
באר היטב  
באר היטב

**באר הלכה**

ואפשר עוד, משום דרין זה תלוי בטבע הזמן, אם העת חם מאד ויכול להתקלל ביום אחד, בודאי מתר למלח כל הפשוט על ידי הערמה, לכן השמיטו דין זה: \* **וטוב לשנות וכו'.** עין במשנה ברורה מה שכתבנו אודות הדוחה לכשר שאינו מנגר, ודעת הפגן אברהם להתמיר בזה ביום טוב, שאינו יכול להצרים ולנקר משום דהיה לו לנקר מערב יום טוב וממילא אסור להדריחו גם כן - דע, דעקר מה שהוכרע הפגן אברהם להתמיר בשבת שלא להדריחו, משום דסבירא לה דמה דאיתא במקרא דכשר חי חזי לטלטול משום דחזי לאומצא לא קאי רק בכשר עוף ודכיוף אכל לא בכשר שור, ולא חזי לטלטול<sup>29</sup> והמשום טעם ששני לחוד דהוא מוקף אין לאסור, וכמו שכתב בגורע ביהודה חלק ארז חיים סימן כז, וממילא כפי מה שפסקו הרבה פוסקים להדריחו גם כן - דע, וכמו שכתבנו זה הלכות דחזי לאומצא<sup>30</sup>, ממילא מתר ביהודה בסמין כו הנזיל, ואם כן הלא בשר שאינו מנגר גם כן חזי לטלטול משום דחזי לאומצא, דאף שהוא אינו מנגר מן הדם ומן החלב הלא גם כן חזי לאכל אומצא, והינו רק להדריח הדם מלמעלה<sup>31</sup> ולזהו מקום שיש חשש חלב ומן החוטין שדם ננוס בהם, כמו שכתבנו ביהודה דעה סימן סו סעיף ב, ומעולם לא שמענו לאחד מן הפוסקים שיאמר דמה דאיתא במקרא דכשר חי חזי לטלטול משום דחזי לאומצא דהוא דוקא בשר מנגר, והטעם כדכתבנו, וממילא מתר להדריחו גם כן. ומכל מקום לכתחלה בודאי יש לזהר להדריח הבשר על ידי עכרים, וכמו שראיתי בקפה אחרונים דאחר דשקלו וטרו בעקר הדיון לחלק על הפגן אברהם, מכל מקום סימן דלכתחלה יש לזהר על ידי עכרים. ודע, דאף ודעת הפגן אברהם שמתמיר להדריח, הינו רק לענין תדחת כל הבשר, אבל הבשר שרוצה לערכי יום טוב בודאי מתר להדריח ולנקר לכלי עצלמא אף דנשחט מערב יום טוב:

\* אפלו אם הימה רעועה. או קורה חדשה דעבידא דקעה, וכדאויקימא בשבת מ"ג: נקא בקשרי תוסא דעבידי דקעה, דהוה תלוי בפלגמא

**משנה ברורה**

שהיה וכו'. ומכל מקום דגים, (מג) שהם משפחין בשמנחין במלה, אסור למלחן ביום טוב (מג) כשהיה יכול למלחן מערב יום טוב וראין בכלל זה (מד) מה שזוהנן מלה לתוך המחבת שמבשלין אותן בה, דאין אסור במליחה אלא משום גורת עבוד או משום דטורח שלא לצורך יום טוב, מה שאין כן בזה שנותן לתוך המבשיל. ומיני דגים הרבים המתקלקלים כשיזוהו זמן רב במלה, מתר למלחן ביום טוב אפלו אם קרען בערב יום טוב, ודין כמליחת בשר לכל דבר: ר' (כו) אפלו נשחט בערב יום טוב. וכנ"ל לענין מליחה. וכל זה כשנמנר הבשר שדעתו לאכלה ביום טוב, אבל שאר בשר אסור לנקרו ואפלו נשחט ביום טוב, שהרי טורח הוא לצורך חלי; (מה) אלא אם כן רוצה למלחו מפני שחושש שמא יסריח הבשר, ולמלחו אסור קדם נקור, כמו שכתוב ביהודה דעה סימן סה, (מו) בזה מתר לו לנקר גם שאר בשר על ידי הערמה, והינו לאתר שנקר חתיכה אחת לצורך היום, או מר חתיכה זו אינה טובה בעיני כל עם רק חתיכה אחרת, ומנגרה, וכן כלם. ודוקא כשנשחט ביום טוב, (מז) אבל אם נשחטה בערב יום טוב והיה לו פנאי לנקרה מבעוד יום, אסור לו לנקר ביום טוב רק הבשר שצריך לו לאכילה ביום טוב, שהרי הנקור אינו מפיג טעם הבשר כלל והיה לו לנקר קדם יום טוב: (כח) **וטוב לשנות קצת.** והינו שנקורו בקופיץ או בקרדום. ואף על גב דלעיל גבי מליחה אף שהיה יכול למלחו מערב יום טוב אין צריך שנוי, (מח) התם משום דכשר ששוהה הרבה במליחה מפיג טעם, מה שאין כן הקא על ידי הנקור אינו מפיג טעם כלל והיה לו לנקרו מערב יום טוב:

**(כט) אם יוכל לשנות.** אם אין אפשר לו לשנות מתר אפלו בלי שנוי, ואף על גב דהיה יכול לעשות מערב יום טוב, (מט) משום דבנקרו ליכא שום לתא דמלאכה<sup>32</sup> אלא משום טרחא ביום טוב. (נ) וחלק אחרים דאי אפשר לנקר היטב על ידי שנוי, כשר להתמיר שלא לנקרו אם נשחט מערב יום טוב<sup>33</sup> והיה שהות לנקרו מערב יום טוב, ובמקום דחק יש להקל לצורך יום טוב. בשר מנגר שהיה ביום שלישי לשמיטתו, ואם ישנה אחר יום טוב יהיה אסור לאכלו כי אם צלי, כמבאר ביהודה דעה סימן סט סעיף ב<sup>34</sup>. מתר להדריחו ביום טוב והוא לי נואו לאכילה; ואף דטרחה זו לצורך חל הוא, אינו עושה מעשה רק ששופף עליו מים<sup>35</sup> (ומכל מקום ראוי (נא) לכתחלה שיאכלו הקצבים חתיכה ממונה, ואם אפשר להניח הנהגת עד יום טוב שני לא ידחו ביום טוב ראשון). אבל בשבת דאי אפשר לבשל ולאכל, אסור<sup>36</sup> [מ"א]. ועין לעיל בסמין שכא במשנה ברורה סעיף קטן כא מה שכתבנו בשם האחרונים, דעל ידי עכרים בודאי יש להקל להדריח<sup>37</sup>, ואם אי אפשר על ידי עכרים מתר גם על ידי שנתא<sup>38</sup>. עוד כתב הפגן אברהם, דאם ארע זה בכשר שאינו מנגר, גם ביום טוב אסור להדריחו, משום דכיון דאסור לנקר מה שאינו לצורך יום טוב על ידי הערמה שיאמר איכל ממנו ברות, כיון דהיה יכול לנקרה מבעוד יום וכנ"ל, ממילא לא חזי לאכילה, ועל כן דינו כמו בשבת דאסור להדריחו. והנה לפי מה שהקלו האחרונים גם בשבת במקום דהדחק משעם דכיון דחזי לטלטול ממילא מתר להדריחו גם כן, גם בכשר שאינו מנגר אין להתמיר משעם זה, כמו שבארתי בבאור הלכה. ומכל מקום אם אפשר על ידי עכרים (נב) טוב יותר על ידי עכרים, או כשנמנח הבשר בכלי, טוב שירחץ ידיו עליו עד שיהיה הבשר שרוי במים:

**א** (א) **שעומדות לבנין.** ומקצה הם, שאדם מקפיד עליהם מחמת חשיבותן (ב) ומיחד להם מקום, ואפלו להמתירין מקצה סתם, במקצה מחמת חסרון כפי מודא<sup>39</sup>: (ב) **אפלו אם הימה רעועה וכו'.** דכחל להיות (ג) מצרפה מערב יום טוב שמתשבר ולא אקצה, מכל מקום אסור

**שערי תשובה**

(מג) פוסקים: (מג) אבל אם לא היה יכול למלחן מערב יום טוב, כגון שלא היה לו פנאי וכו', מתר. ודוקא אם דעתו לאכל מן ב"ביום, אבל שלא לצורך היום אסור לקרעו ופשיטא למלח; ובמקום הפסד גדול יש להמיר כמו במסכנת בסמין תצח סעיף ו' ת"ז: (מח) מן אברהם ושיא: (מו) ודוקא קדם אכילה, וכנ"ל לענין מליחה והגרי"ח: (מו) אחרונים. ואף על גב דגבי מליחה יש שמתירין בזה וכנ"ל במשנה ברורה סעיף קטן כג, שאני התם דחתיכה שצריך לאכל איכא הפנת טעם אם ימלחנו מבעוד יום, ואגבה מתר למלח כל הבשר מהערמה, כן כתב הפרי נחש שם: (מח) אחרונים: (מט) פרי חדש: (נ) אחרונים: (נא) עין חדש, ועין שם שכתב במעשה שלו שארע שלשה ימים ביחד לטלטול בשבת אחת יום טוב, שמלוי המים יהיה קדם יום טוב גם כן: (נב) פרי מגדים, עין שם שכתב כן גם לענין בשר מנגר, וכל שכן בזה: (נא) אסור לטלטול אפלו לצורך גופו וזמן מקום [ממ"ז]: (נב) הינו לדעת רבי שמעון ברוך ד עמוד ב, אבל בקורה בריאה שנשברה ביום טוב, אף להתמירין מקצה ונולד ביום טוב גם כן אסור [טור ושי"פ]. ודוקא לענין קורה, אבל לענין פלי שנשבר ביום טוב הספים הפגן אברהם שבין הימה שלמה מבעוד יום או שהיתה רעועה, מליא בדין אם מתירין נולד ביום טוב, וכן מוכח מהמחבר שסתם לקמן בסמין ו. והקמ"א שם לא הגיה עליו משום דאזיל לטמעה בסמין וצוה, וכמו שכתבנו במשנה ברורה: